

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 231/04-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. októbra 2004 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho a zo sudcov Jána Auxta a Juraja Horvátha v konaní o sťažnosti MUDr. Gabriela Loósza, bytom K., a Marty Čermanovej, bytom K., zastúpených advokátom JUDr. R. K., K., ktorou namietali porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 298/99, za účasti Okresného súdu Košice II, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. Gabriela Loósza a Marty Čermanovej na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 298/99 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 298/99 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. MUDr. Gabrielovi Loószovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 25 000 Sk (slovom dvadsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Marte Čermanovej priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 25 000 Sk (slovom dvadsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

5. Okresný súd Košice II je p o v i n n ý uhradiť MUDr. Gabrielovi Loószovi a Marte Čermanovej trovy právneho zastúpenia v sume 14 028 Sk (slovom štrnásťtisíc dvadsaťosem slovenských korún) na účet ich právneho zástupcu advokáta JUDr. R. K., K., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 231/04 z 18. augusta 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť MUDr. Gabriela Loósza, bytom K., a Marty Čermanovej, bytom K. (ďalej len „sťažovatelia“), doručenú ústavnému súdu 2. júla 2004, doplnenú podaním právneho zástupcu sťažovateľa doručeným ústavnému súdu 6. augusta 2004, ktorou namietali porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 298/99.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sú účastníkmi konania vedeného pred okresným súdom, ktoré bolo začaté na základe nimi podaného návrhu „o určenie vlastníctva“ k časti nehnuteľnosti - pozemku z 9. septembra 1999 proti Hotelu Strojár, s. r. o. (ďalej len „odporkyňa“).

Podľa sťažovateľov napriek tomu, že od doručenia návrhu okresnému súdu do podania sťažnosti ústavnému súdu uplynulo takmer 5 rokov, nebolo v ich právnej veci konanie právoplatne skončené.

Sťažovatelia uviedli, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podali 22. mája 2003 a 10. mája 2004 predsedovi okresného súdu sťažnosť na postup okresného súdu v predmetnej veci, ale, ako uvádzajú v sťažnosti, napriek tomu „... k náprave nedošlo“.

Sťažovatelia sa domáhajú, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní v konaní o ich sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná, nečinnosťou porušovateľa v konaní sp. zn. 24 C 298/99 porušené bolo.

Ústavný súd prikazuje porušovateľovi, aby v konaní sp. zn.: 24 C 298/99 bezodkladne konal.

Sťažovateľom priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 100.000,- Sk, pre každého sťažovateľa, ktoré je porušovateľ povinný vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohoto rozhodnutia.

Porušovateľ je povinný nahradiť sťažovateľom trovy tohoto konania do troch dní od právoplatnosti tohoto rozhodnutia.“

Predseda okresného súdu podaním sp. zn. Spr. 1266/04 doručeným ústavnému súdu 8. septembra 2004 predložil k sťažnosti vyjadrenie, v ktorom sa uvádza:

„Po oboznámení sa s predloženou sťažnosťou, ako aj s napadnutým spisom tunajšieho súdu, v ktorom sú namietané prieťahy v konaní, Vám predkladám nasledujúce vyjadrenie na Vami položené otázky:

- dané konanie možno s prihliadnutím na jeho predmet hodnotiť ako skutkovo náročné.

- chronológia procesných úkonov:

- žaloba bola podaná na tunajšom súde dňa 13. 9. 1999.

- dňa 11. 1. 2000 bol daný pokyn pre doručenie rovnopisu žalobného návrhu žalovanému za účelom vyjadrenia sa k nemu v lehote 20 dní. Vyjadrenie žalovaného bolo súdu doručené 1. 2. 2000.

- dňa 3. 2. 2000 bolo stanovisko žalovaného doručené právnenému zástupcovi žalobcov.

- dňa 19. 10. 2000 bol určený termín pojednávania na 13. 11. 2000. Uvedené pojednávanie bolo z dôvodu práceneschopnosti konajúcej sudkyne preročené na 6. 12. 2000 a z toho istého dôvodu na 5. 2. 2001.

- pojednávanie, konané dňa 5. 2. 2001, bolo odročené na neurčito za účelom vykonania ďalšieho dokazovania.

- dňa 14. 5. 2001 požiadala konajúca sudkyňa Okresný súd Semily o vypočutie žalobcu v 3. rade.

- dožiadanie bolo vybavené a správa doručená tunajšiemu súdu 23. 7. 2001.

- dňa 21. 9. 2001 bol určený termín pojednávania na 12. 12. 2001.

Pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom vyžiadania ďalších listinných dokladov.

- dňa 21. 3. 2002 urobila konajúca sudkyňa dotazy na Magistrát mesta Košice, Katastrálny úrad Košice IV a Obchodný register Okresného súdu Košice I.

- dňa 27. 5. 2002 bol daný pokyn pre zaslanie urgencie Magistrátu mesta Košice a urobený opätovný dotaz na Obchodný register Okresného súdu Košice I.

- dňa 7. 1. 2003 bol určený termín pojednávania na deň 24. 3. 2003.

Z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne bolo pojednávanie zrušené a účastníci neboli predvolaní.

- dňa 1. 10. 2003 boli žiadané listinné doklady z Katastrálneho úradu Košice IV.*
- dňa 16. 12. 2003 bol určený termín pojednávania na 24. 3. 2004. Toto pojednávanie bolo z dôvodu neúčasti žalovaného a jeho právneho zástupcu, ktorý svoju neúčasť ospravedlnil, odročené na 28. 4. 2004.*
- dňa 5. 4. 2004 bola uznesením pripustená zmena návrhu.*
- pojednávanie, určené na deň 28. 4. 2004, bolo z dôvodu neúčasti právneho zástupcu žalovaného, ktorý sa zo zdravotných dôvodov ospravedlnil, odročené na deň 13. 10. 2004.*
- zo spisu neboli zistené prekážky postupu súdu podľa § 107 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.*
- zo spisu rovnako neboli zistené prietahy spôsobené sťažovateľmi.*
- súd v danej veci vykonával úkony a vytyčoval pojednávania v rámci objektívnych možností, ktoré sú na tunajšom súde vytvorené a odročovanie pojednávanií z dôvodu práceneschopnosti konajúcej sudkyne spočíva taktiež na objektívnom podklade, ktorý nemôže byť dôvodom založenia subjektívnej zodpovednosti ani pri vyhodnotení prípadného konštatovania vzniknutých prietahov v konaní.*
- posúdenie vzniku prietahov a v kladnom prípade hodnotenie ich zbytočnosti ponechávam na zváženie ústavnému súdu. Z môjho pohľadu by bolo možné hodnotiť prietahy vzniknuté v jednotlivých konaniach, ktoré prebiehajú na tunajšom súde, ako subjektívne zbytočné len za predpokladu vytvorenia objektívne priaznivých podmienok na rozhodovacia činnosť sudcov tohto súdu, spočívajúcich v takom množstve pridelených vecí, v ktorých by aspoň pri vynaložení maximálneho úsilia bolo možné konať priebežne vo všetkých pridelených veciach.“*

Podaním doručeným ústavnému súdu 21. septembra 2004 sa právny zástupca sťažovateľa vyjadril k stanovisku predsedu okresného súdu takto:

«Samotný Okresný súd Košice I. (ďalej len „porušovateľ“) vo svojom vyššie uvedenom podaní nepopiera, že v konaní dochádza k prietahom, pričom sám výslovne

konštatuje, že prieťahy nie sú spôsobené sťažovateľmi. Zároveň prezentuje stanovisko, že časový rozptyl medzi jednotlivými úkonmi súdu je spôsobený objektívnymi možnosťami súdu.

Ako však vyplýva zo súdneho spisu v konaní, kde sťažovatelia namietajú prieťahy, od podania návrhu na začatie konania uplynula doba viac ako piatich rokov, čo spôsobuje vysoký stupeň neistoty účastníkov konania. (...)

Už len ten fakt, že prvé pojednávanie vo veci (5. 2. 2001) sa uskutočnilo po uplynutí doby takmer jeden a pol roka od podania návrhu na začatie konania (13. 9. 1999) znamená zrejmé prieťahy v konaní.

Prvé pojednávanie zo dňa 5. 2. 2001 bolo odročené za účelom vykonania ďalšieho dokazovania, pričom súd za týmto účelom pristúpil k dožiadaniu až 14. 5. 2001 a nasledujúce pojednávanie bolo vytyčené až na 12. 12. 2001. Takýto značný časový odstup nemožno chápať inak, ako prieťahy zapríčinené súdom.

Po pojednávaní zo dňa 12. 12. 2001 boli zo strany súdu vykonávané dva úkony (dňa 21. 3. 2002 a 27. 5. 2002), avšak ďalší termín pojednávania bol určený až 7. 1. 2003, teda viac než pol roka od posledného úkonu, a to na deň 24. 3. 2003, t. j. viac než jeden rok od posledného pojednávania.

Aj napriek tomu, že pojednávanie vo veci sa uskutočnilo naposledy dňa 12. 12. 2001 a ani pojednávanie vytyčené na deň 28. 4. 2004 sa neuskutočnilo, súd vytyčil ďalšie pojednávanie až na deň 13. 10. 2004, čo znamená (za predpokladu, že sa takto vytyčené pojednávanie uskutoční), že časový odstup medzi uskutočnenými pojednávaniami je takmer tri roky!

Je pritom nutné podotknúť, že súd medzi vytyčovaním jednotlivých pojednávanií síce vykonal niekoľko úkonov, avšak nič mu nebránilo vykonať ich naraz, resp. nie v tak veľkých časových intervaloch, a teda nemožno ich považovať za objektívnu okolnosť opodstatňujúcu predlžovanie konania, ale za jednoznačne subjektívne zavinené neúmerne predlžovanie konania spôsobené súdom.

Vzhľadom na uvedené majú navrhovatelia za to, že ich sťažnosť je plne opodstatnená a preto navrhujú ústavnému súdu vydať nález v znení ich podania zo dňa 2. 8. 2004.»

Prehľad úkonov okresného súdu ním vykonaných v posudzovanom konaní, ktorý je uvedený v písomnom vyjadrení predsedu okresného súdu, sa zhoduje s tým, čo vyplýva zo zistení ústavného súdu po oboznámení sa s obsahom dotknutého súdneho spisu. Pri celkovom posúdení, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, však ústavný súd prihliadol na celý obsah predloženého spisu a zohľadnil ďalšie okolnosti, ktoré z neho vyplývali.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

S'ťažovatelia sa svojou s'ťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...“.

S'ťažovatelia zároveň namietali aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“

(napr. IV. ÚS 218/04), pričom „tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím. Nepostačuje, že súd vo veci koná“ (m. m. II. ÚS 65/03, I. ÚS 76/03). K vytvoreniu „stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu...“ (napr. III. ÚS 192/03).

Preto je základnou povinnosťou súdu a sudcu zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 247/03) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu.

1. Ústavný súd zistil, že predmetom konania je nárok sťažovateľov na určenie vlastníckeho práva k časti nehnuteľnosti - pozemku. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľov a okresného súdu ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej

zložitosti veci. Pre sudcu rozhodujúceho občianskoprávne spory by stanovenie procesného postupu a zabezpečenie dôkazov v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nemalo predstavovať osobitný problém (m. m. III. ÚS 141/02). Vo veci predloženej na súdne rozhodnutie platí stabilná právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku a uplatňuje sa stabilná judikatúra súdov. Predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti konštatuje, že „*dané konanie možno s prihliadnutím na jeho predmet hodnotiť ako skutkovo náročné*“. Ústavný súd sa s názorom predsedu okresného súdu stotožňuje a hodnotí predmetnú vec ako skutkovo náročnejšiu aj so zreteľom na to, že súčasná odporkyňa je už štvrtým vlastníkom spornej nehnuteľnosti. Spomínaná skutková zložitosť veci však nemôže ospravedlniť doterajší postup okresného súdu v konaní o návrhu sťažovateľov.

2. Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd hodnotí ich správanie ako aktívne a súčinnosťné. Počas celej doby konania sú zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom, z čoho možno usudzovať, že doriešenie problému určenia vlastníckeho práva považujú za dôležité, vyžadujúce si odbornú pomoc. Vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 24 C 298/99 sa celkovo konali štyri pojednávania, na ktorých sa sťažovatelia zakaždým zúčastnili, a to buď osobne, alebo zastúpení právnym zástupcom. Sami alebo prostredníctvom právneho zástupcu doložili súdu požadované podklady na rozhodnutie a sťažnosťami na prietahy sa dožadovali rozhodnutia vo veci. V správaní sťažovateľov teda ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by spôsobili spomalenie postupu okresného súdu v predmetnom konaní. To nepopiera ani predseda okresného súdu, keď vo vyjadrení k sťažnosti uvádza, „*že zo spisu rovnako neboli zistené prietahy spôsobené sťažovateľmi*“.

3. Posledným kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov v napadnutom konaní, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci nečinný bez toho, aby mu v postupe bránila zákonná prekážka podľa § 107 a nasl. OSP v týchto obdobiach:

- od 16. septembra 1999, keď bol návrh sťažovateľov zapísaný do senátu 24 C, do 11. januára 2000, keď dal okresný súd doručovať žalobný návrh odporcovi na vyjadrenie (takmer 4 mesiace),

- od 23. marca 2000, keď bolo okresnému súdu doručené stanovisko sťažovateľov k vyjadreniu odporkyne, do 19. októbra 2000, keď okresný súd nariadil termín pojednávania na 13. november 2000 (ktorý bol z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne zrušený) (t. j. takmer 7 mesiacov),

- od 5. februára 2001, keď sa uskutočnilo pojednávanie na okresnom súde odročené za účelom dokazovania vo veci (vypracovania dožiadania na Okresný súd Semily za účelom vypočutia navrhovateľa v 4. rade), do 14. mája 2001, keď okresný súd vypracoval toto dožiadanie (t. j. viac ako 3 mesiace),

- od 12. decembra 2001, keď sa uskutočnilo pojednávanie pred okresným súdom odročené za účelom vypracovania prípisov adresovaných Magistrátu mesta Košice (ďalej len „magistrát“), Katastrálny úrad v Košiciach (ďalej len „katastrálny úrad“) a Okresnému súdu Košice I - obchodný register (ďalej len „obchodný register“), do 21. marca 2002, keď okresný súd vypracoval tieto prípisy (t. j. takmer 3 a pol mesiaca),

- od 24. júla 2002, keď bola okresnému súdu doručená urgovaná odpoveď magistrátu na prípis okresného súdu z 21. apríla 2002, do 7. januára 2003, keď okresný súd nariadil termín pojednávania na 24. marec 2003, ktoré sa ale z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne neuskutočnilo (viac ako 5 mesiacov),

- od februára 2003 (na zázname na č. 1. 91 spisu nie je uvedený dátum spísania), keď okresný súd zrušil termín pojednávania, do 1. októbra 2003, keď okresný súd vypracoval prípis adresovaný katastrálnemu úradu, ktorým žiadal o zaslanie ďalších podkladov pre rozhodnutie (t. j. viac ako 7 mesiacov).

Navyše, obdobie od 12. decembra 2001, keď sa konalo tretie zo štyroch doteraz uskutočnených pojednávanií, do 16. decembra 2003, keď okresný súd určil ďalší termín pojednávania (t. j. vyše 2 rokov), je poznačené okrem vyššie vymedzených období nečinnosti aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu, v dôsledku čoho sa konanie predlžovalo. Počas celého tohto obdobia korešpondoval okresný súd s magistrátom, katastrálnym úradom a obchodným registrom za účelom zhromažďovania

podkladov potrebných pre rozhodnutie vo veci. Tieto úkony súvisiace s obstaraním podkladov potrebných na rozhodnutie mohol vykonať okresný súd naraz, resp. nie v takýchto veľkých časových odstupoch. Za celé toto vyše dvojročné obdobie nariadil okresný súd jediný termín pojednávania, ktoré z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne nebolo realizované.

V období od decembra 2003 do vydania rozhodnutia ústavného súdu boli síce nariadené dve pojednávania, ale pre ospravedlnenú neúčast' právneho zástupcu odporkyne (ktorý sa ospravedlnil vždy v deň termínu pojednávania) museli byť odročené. Okresný súd v tomto období vykonal celkovo dva úkony vo veci, a to 5. apríla 2004 vydal uznesenie sp. zn. 24 C 298/99 o pripustení zmeny petitu návrhu a zároveň vyžiadal od katastrálneho úradu ďalší podklad potrebný pre rozhodnutie.

Ústavný súd ďalej zistil, že zo šiestich nariadených pojednávanií sa uskutočnili len štyri, dva termíny pojednávanií boli z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne zrušené, jeden pokyn na nariadenie termínu pojednávania nebol z toho istého dôvodu vôbec realizovaný. Zo štyroch uskutočnených pojednávanií prebehlo dokazovanie len na dvoch a dve pojednávania boli z dôvodu ospravedlnenej neúčasti právneho zástupcu odporkyne odročené. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že s ohľadom na okolnosti danej veci pri skúmaní, či došlo k zbytočným priet'ahom, neprihliadol na obdobie nečinnosti okresného súdu počas viacnásobnej krátkodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne (m. m. I. ÚS 76/03).

Pokiaľ predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti ospravedlňoval nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní objektívnymi príčinami (najmä veľkým množstvom pridelených vecí jednotlivým sudcom), ústavný súd zastáva názor, že táto skutočnosť nemôže byť vo vzťahu k oprávnenému subjektu, ktorý sa obrátil na všeobecný súd so žiadosťou o odstránenie svojej právnej neistoty, dôvodom na zmarenie uplatnenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a nezjavuje štát zodpovednosti za pomalý priebeh konania

a v jeho dôsledku za vznik zbytočných prietáhov v označenom súdnom konaní (napr. IV. ÚS 137/04).

Podľa názoru ústavného súdu takýto priebeh konania okresného súdu nezodpovedal jeho povinnosti organizovať svoj procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň obrátil účastník konania.

Vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 21. septembra 2004 právny zástupca sťažovateľov konštatuje, že: *„Prvé pojednávanie zo dňa 5. 2. 2001 bolo odročené za účelom vykonania ďalšieho dokazovania, pričom súd za týmto účelom pristúpil k dožiadaniu až 14. 5. 2001 a nasledujúce pojednávanie bolo vytýčené až na 12. 12. 2001. Takýto značný časový odstup nemožno chápať inak, ako prietahy zapríčinené súdom.“* S tvrdením právneho zástupcu, že posledné pojednávanie bolo *„vytýčené až na 12. 12. 2001“*, ústavný súd nemôže súhlasiť, pretože odpoveď na dožiadanie adresované Okresnému súdu Semily bola okresnému súdu doručená 23. júla 2001 a o necelé 2 mesiace (21. septembra 2001) okresný súd nariadil termín pojednávania na 12. december 2001.

Z celkovej doby predmetného konania, ktorá ku dňu vydania rozhodnutia ústavného súdu predstavuje 5 rokov, je viac ako polovica poznačená nečinnosťou, resp. neefektívnou činnosťou okresného súdu.

Vychádzajúc z uvedeného dospel ústavný súd k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní, ktoré je na ňom vedené pod sp. zn. 24 C 298/99, došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Podľa § 56 ods. 5 citovaného zákona ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia v sťažnosti žiadali aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk pre každého z nich, čo odôvodňovali tým, že „v konaní voči ktorému táto sťažnosť smeruje ide o určenie ich vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, čo sťažovateľom spôsobuje morálnu ujmu v podobe neistoty v danej otázke“, a ďalej v sťažnosti uvádzajú, „že úplne stratili dôveru, že v prípade akéhokoľvek porušenia práva je tu garancia nápravy zo strany authority, akou by súd mal byť...“.

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na celkovú dĺžku konania okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 298/99, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, ústavný súd

považoval priznanie sumy 25 000 Sk pre každého zo sťažovateľov za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde a § 151 OSP ústavný súd rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. R. K., uplatnených v podaní doručenom ústavnému súdu 21. septembra 2004. Sťažovatelia požadovali úhradu trov konania vo výške 14 028 Sk.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia vo výške 14 028 Sk je nižšia, ako suma vypočítaná ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“), a neodporuje tejto vyhláške. Preto ústavný súd priznal sťažovateľom úhradu trov právneho zastúpenia v požadovanej výške.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2004